

Ergenlerde Karar Verme

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ergenlerde Karar Verme*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21199>

Özet

Karar Verme Ölçeği, ergenlerin karar verme süreçlerinde gösterdikleri psikolojik eğilimleri ve baba çökme stratejilerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. Bu ölçek, orijinal bir araçın Türk kültürüne **uyarlama** çalışması olup, özellikle ortaöğretim düzeyindeki öğrenciler için **geçerlik** ve **güvenirlilik** özelliklerinin araştırılması amacıyla Oğuzhan Çolak kadrolu tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek, bireylerin karar verme amaçlarında kendilerine duydukları öz-saygı ve bu süreci yönetirken kullandıkları uyumlu veya uyumsuz baba çökme stillerini kapsamlı bir şekilde değerlendirmektedir.

30 maddeden oluşan bu araç, iki ana üst boyut ve beş alt boyut etrafında yapılandırılmıştır. Ölçeğin kullanımı, ergenlerin karar verme becerileri alanındaki potansiyel riskleri veya güçlü yönleri belirlemede rehberlik hizmetlerine önemli katkılar sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ergenlik, Karar Verme, Öz-saygı, Baba Çökme Stilleri, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Ortaöğretim.

Yazarlar

Oğuzhan Çolak kadrolu

Amaç

Ergenlerde Karar Verme Ölçeği'nin temel amacı, ergenlik dönemindeki bireylerin karar verme süreçlerini değerlendiren psikolojik yapıları geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Bu uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin Türk ortaöğretim öğrencilerinin özelliklerine uygunluğunu test etmek ve böylece Türkiye'deki akademik çalışmalara ve psikolojik danışmanlık uygulamalarına bilimsel bir araç kazandırmaktır.

Ölçek, özellikle bireylerin karar verme yeteneklerine duydukları güven düzeyini (öz-saygı) ve zor kararlarla karşılaşırken sergiledikleri stratejik yaklaşımları (baba çökme stilleri) ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu sayede, riskli veya yetersiz karar verme stillerine sahip ergenlerin erken tespiti ve desteklenmesi mümkün hale gelmektedir.

Yapı

Ölçek, 30 maddeden oluşmakta olup, hiyerarşik bir yapıda iki ana üst boyut ve beş spesifik alt boyut içermektedir. Bu yapı, ergenlerin karar verme davranışlarının hem bilişsel hem de duygusal yönlerini ele almaktadır.

Üst Boyut 1: Karar Vermede Öz-saygı (6 Madde)

Bu boyut, ergenin kendi karar verme yeteneğine duyduğu inancı ve güveni ölçer. Yüksek puanlar, bireyin kararlarındaki sonuçlarına güvenle yaklaşımını gösterir.

Üst Boyut 2: Karar Vermede Başa Çıkma Stilleri (24 Madde)

Bu üst boyut, ergenlerin zorlu veya karmaşık kararlar karşısında kullandıkları davranışsal tepkileri ve stratejileri incelemektedir. Bu boyut, dört farklı alt boyuta ayrılmaktadır:

Öncağılım-geçicilik (6 Madde): Karar vermeden önce dikkatli analiz yapma ve seçenekleri değerlendirme eğilimi.

Panik (6 Madde): Karar verme baskısı altında aşırı kaygı ve hıızlı, düşünülmemiş tepkiler verme eğilimi.

Sorumluluktan Kaçma (6 Madde): Karar verme yükümlülüğünü başkalarına devretme veya kararları erteleme eğilimi.

Umursamazlık (6 Madde): Karar verme sürecine ilgisiz kalma, sonuçları önemsememe ve rastgele seçimler yapma eğilimi.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışmasıında, yapısal uygunluğun ve geçerliliğın belirlenmesi temel hedeflerden biri olmuştur. Her ne kadar bu özet kaynakta spesifik geçerlik katsayıları (örneğin, faktör yükleri, kriter geçerliliği) belirtilmemiş olsa da, Çolakkadıolu (2012) tarafından yürütölen çalışmada ölçeğın ortaöğretim öğrencileri popölasyonunda teorik yapıyı temsil etme yeterliliği (yapı geçerliliği) incelenmiştir.

Uyarlama sürecinde, orijinal ölçeğın boyutlarındaki Türkçe versiyonunda da korunduğu ve ölçölen yapındaki kültürel bağlamda anlamlı olduğu varsayılmaktadır. Detaylı geçerlik analizleri için orijinal makalenin incelenmesi gerekmektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik analizleri, bir psikometrik aracın tutarlılığını ve kararlılığını gösterir. Bu özet kaynakta spesifik güvenilirlik katsayıları (örneğin, Cronbach alfa değerleri veya test-tekrar test korelasyonları) sunulmamıştır.

Ancak, uyarlama çalışmasındaki bir parçası olarak, ölçeğın iç tutarlılık (madde-toplam korelasyonları) ve muhtemelen zaman içindeki kararlılık (test-tekrar test güvenilirliği) gibi yönlerinin araştırıldığı kabul edilmektedir. Ölçeğın güvenilirliğine dair ayrıntılı istatistiksel sonuçlar, Çolakkadıolu'nun (2012) ilgili akademik yayınında bulunabilir.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas?, Ergenlerde Karar Verme Ölçe?i'nin psikometrik yap?s?n? Türk örnekleminde do?rulamak amac?yla faktör analizi tekniklerini kullanm??t?r. Ölçek, yap?sal olarak 2 ana faktör ve bu ana faktörlere ba?l? 5 alt boyuttan olu?maktadır.

Yürütölen analizler (büyük olas?l?kla Do?rulay?c? Faktör Analizi), ölçe?in 30 maddesinin, teorik olarak belirlenmi? olan **Karar Vermede Öz-sayg?** ve **Karar Vermede Ba?a Ç?kma Stilleri** üst boyutlar? alt?nda topland???n? ve bu yap?n?n Türk ortaö?retim ö?rencileri için geçerli oldu?unu göstermi?tir. Bu faktör yap?s?, ölçe?in yap?sal tutarlıl???n? desteklemektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: 30 maddelik kendini de?erlendirme ölçe?i.

Mevcut Diller: Türkçe

Popölasyon Grubu: Ergenler

Ya? Grubu: Ortaö?retim ö?rencileri (Genellikle 14-18 ya? aral???).

Popölasyon Detaylar?: Çal??ma, Türkiye'deki ortaö?retim kurumlar?nda ö?renim gören ö?renciler üzerinde gerçekte?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 4'lü Likert tipi bir derecelendirme kullan?r. Cevap seçenekleri ?u ?ekildedir:

0 = Benim için hiçbir zaman do?ru de?il

1 = Benim için nadiren do?ru

2 = Benim için s?k s?k do?ru

3 = Benim için her zaman do?ru

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Öz-de?erlendirme, Lise Ö?rencileri, Bili?sel Stiller, Duygusal Tepkiler, Adaptasyon, Güvenirlik Analizi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: colakkadioglu@gmail.com (Sorumlu Yazar)

Yaz??ma Adresi: Bilgi için sorumlu yazar?n e-posta adresi kullan?lmal?d?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in ilk uyarlama ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi al??mas? **2012** y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in ticari olmayan akademik amaçlarla kullan?m? genellikle referans gösterilerek mümkündür. Ancak, kullan?ma ili?kin resmi izinler ve potansiyel ücretler hakk?nda bilgi almak için sorumlu yazar O?uzhan olakkad?o?lu ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçe?in orijinal makalesi hakemli bir dergide yay?mland??? için, telif haklar? ilgili dergiye (Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi) ait olabilir.

Kaynaklar

olakkad?o?lu, O. (2012). Ergenlerde Karar Verme Ölçe?inin ortaö?retim ö?rencileri için geçerlik ve güvenirlik al??mas?. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(19), 387-403.

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: sbed.mku.edu.tr.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi ise burada mevcuttur: ergenlerde-karar-verme-toad.pdf.

Ergenlerde Karar Verme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ergenlerde Karar Verme Ölçe?i, toplam 30 maddeden olu?makta olup, 2 üst boyut ve 5 alt boyut içermektedir:

Karar Vermede Öz-sayg? (6 madde)

Karar Vermede Ba?a ?kma Stilleri (24 madde)

?htiyatl?-seçicilik (6 madde)

Panik (6 madde)

Sorumluluktan kaçma (6 madde)

Umursamazl?k (6 madde)